

6. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. К. 2016. 34 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
7. Пономарева-Семенова Р. О. Теоретико-методичні засади визначення взаємозв'язку когнітивних та особистісних чинників розвитку обдарованості. Актуальні проблеми психології: Проблеми психології творчості: збірник наукових праць / за ред. В.О. Моляко. Т. 12. Вип. 3. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. С. 210–219.
8. Самсоненко Н., Гончарова О. Система педагогічних цінностей викладачів як передумова ефективного навчання студентів. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця”: тези доповідей, 30 – 31 травня 2019 р. Х.: ХНЕУ імені Семена Кузнеця, 2019. С.400-402.
9. Стародубцева Н. В. Обдарованість: діагностика і система роботи із здібними дітьми. Управління школою. 2007. № 12. С. 28-41.

Лариса ОРОНОВСЬКА

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна
ldd260898@tpu.edu.ua*

Сун ЛАН

*аспірантка,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна*

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ШКІЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ СУЧАСНОГО КИТАЮ ТА УКРАЇНИ

Постановка проблеми.

Історія музичного мистецтва, зокрема вокального виконавства та навчання співу в Китаї починається з глибини століть, але система вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в контексті західної вокальної культури в країні досить молода. Раніше китайська модель підготовки співаків будувалась суто на особливостях давньої національної вокальної культури. Протягом століть, приблизно з II тисячоліття до н.е., й до початку XX століття, основні школи вокального мистецтва майже не зазнали реформування (*Гребенюк, Назарова, 2021*). З кінця XX століття в Китаї почався новий етап модернізації музично-

педагогічної освіти, в тому числі і вокально-Опедагогічної освіти, що пов'язано з процесом подальшого розвитку інформаційного суспільства, зміною світового соціокультурного середовища та процесами глобалізації.

Мета публікації - шляхом порівняльного аналізу простежити становлення парадигми ціннісних орієнтацій в музичному мистецтві Китаю та України.

Виклад основного матеріалу. Музичне мистецтво – яскравий та незамінний засіб формування цілісної системи ціннісних орієнтацій особистості школяра.

Східні країни (Японія, Китай, Корея), як країни відмінного від інших світогляду, для більшості поціновувачів є країнами загадковими і водночас привабливими. Як стверджує американський філософ Г. Мур, культурна традиція східних країн, процес набуття музичної культури школярів, віднесених до покоління Альфа, (народжених в часи розвинутої інтернет-мережі), сприяє виникненню оригінальних ідей та пов'язано з формуванням у них трирівневої системи відповідних компетентностей: культурної(ключової), наскрізної та музичної[1, с. 74].

Значний вплив на менталітет східних країн, їх ціннісні музично-естетичні орієнтації, художній і моральний розвиток особистості, як вважають жителі східних країн, має кожна окрема сім'я.

В Східних країнах в основі освіти лежить «конфуціанський культ» шанування старійшин. Саме конфуціанство сприяє формуванню у молоді таких якостей, як дисциплінованість, наполегливість в досягненні поставлених цілей, терплячість, добродушність і оптимізм.

В Китаї художнє виховання дітей починається з раннього віку, також в Кореї новонароджену дитину, яка провела дев'ять місяців в утробі матері, прийнято вважати однорічною [2, с. 34].

Варто зазначити, що у цих школах увага приділяється учням та розвитку у них «пізнавальних» та «емоційних» навичок – в результаті рівень знань випускника «східної школи» може дорівнювати рівню випускника коледжу американського континенту [3, с. 5].

В Китаї музичному вихованню приділяється недостатньо уваги. Проблема музичної освіти в Китаї є з тим, що дитина має бути всебічно розвиненою. Мистецьке виховання в дитини можна розвинути завдяки проведенню уроків музики у школі. В такій системі освіти поціновується розвиток саме «основної здібності» особистості учня, а не формування предметних і міжпредметних компетентностей, розвиток пізнавального інтересу.

Головне завдання, що стоїть перед музичною освітою в Китаї - підтримка традиційної музичної культури. Проте основна мета уроків музичного мистецтва в школі – всебічне виховання дітей, прищеплення їм основ і навичок естетичної культури та загальноприйнятних людських цінностей.

Як і в Україні тривалість уроків в початковій школі Східних країн - 45 хв., та між уроками оголошують невеличкі перерви - від 5 до 10 хв. За розкладом у початковій школі теж не більше 4 уроків на день. Проте протягом дня учні в східній країні також приймають участь у засіданні різних комітетів і клубів. Це в свою чергу сприяє їх особистісному розвитку.

Дослідники відзначають, що китайцям притаманна проблема розвитку ціннісно-компетентнісного підходу та формування у школярів культурно-мистецької компетентності завдяки впровадженням в систему загальної середньої освіти інноваційних технологій, зокрема інноваційних мистецьких технологій, і що це все послідовно вирішується у Китаї.

Саме тому, китайськими ученими розроблена оригінальна модель «цілісного розвитку людини в системі освіти», яка складається з низки ключових (універсальних) компетентностей: «саморозвиток школяра, його соціальна значущість, культурні основи розвитку, або (загальнолюдські цінності) [4, с. 28].

Музична освіта в Китаї увійшла в систему шкільної освіти й посідає одне з головних місць. Це пов'язано з тим, що освіта в Китаї перестає орієнтуватися в освіті лише на виховання людини для суспільства, а виховує всебічно розвинену людину, яка має бути гармонійною у всьому. Цьому передувало реформування шкільної освіти, зокрема музичної. Аналіз використаних джерел свідчить про те, що питання музичної освіти в початковій школі Китаю не розглядалося радянськими науковцями. Дослідники (Ф. Арзаманов, І. Лисевич) лише торкалися загальної музичної культури Китаю, але вони не брали до уваги музичне виховання в початковій та середній школі. У китайській науці питання музичного виховання розглядалося Ван Юйхе, Ван Юй І, Ма Да, Цюй Баокуй тощо, які розглядали роль музичної освіти в контексті розвитку загальноосвітньої школи Китаю. Про розвиток музичної освіти у Стародавньому Китаї писав Сю Хайлінь.

Із самого початку навчання у школі полягало у вивченні китайської мови, арифметики та співів. Співам приділялося багато уваги, адже китайський народ уміє зберігати традиції попередніх поколінь. Усі народні

пісні передаються з покоління в покоління, а головним залишається те, що на формування музичного розвитку не впливали політичні реформування.

З поміж другорядних цілей слід виділити наступні: 1) учні повинні володіти основними музично-теоретичними поняттями і уявленнями; 2) учні мають вправлятися у різних видах музичної діяльності; 3) школярів слід заохочувати до впровадження музики в їхнє повсякденне життя, пояснювати функції і значення музичного мистецтва.

В Україні під методами музичного виховання розуміють взаємовідносини педагога і дітей, які дають змогу дитині засвоїти елементарні знання про музику, оволодіти практичними навичками і вміннями, що допомагають розвитку музичних здібностей.

Насущним завданням сучасної музичної освіти в Україні є розвиток духовного, емоційно-інтелектуального, музично-виконавського потенціалу здобувачів освіти. Вихідним вектором для розуміння необхідності заглиблення школярів в скарбницю етнічно-традиційних цінностей музичного мистецтва є пануюча в наукових колах думка, що мистецтво в цілому і етнічна музика, зокрема, містять у собі скарбницю багатотисячолітніх духовних цінностей.

Отже, для усвідомлення та гармонійного піднесення внутрішнього світу майбутніх вчителів музичного мистецтва, вкрай важливим є їхня здатність до усвідомлення сприйняття художньої мови музики та адекватного відображення сприйнятого у власній виконавській інтерпретації. Створення цікавої стилістики твору, яка є одночасно оригінальною й відповідною до традицій, до яких належить обраний твір [1, с. 74].

Головною метою музичного виховання в Східних країнах, зокрема Китаю, є узагальнення наукових досліджень та педагогічних спостережень щодо використання школярами аудіовізуальних технологій на уроках музичного мистецтва. Відзначено, що багато практикуючих українських та китайських учителів музичного мистецтва ще слабо володіють технологіями мистецької інноватики, зокрема аудіовізуальними технологіями. Адже їх підхід базується на принципі, що «музикальність – це не вроджений талант, а здатність, яка може бути розвинута».

Українські засади музичного виховання дуже схожі з східними. Заняття музикою сприяють загальному розвитку особистості дитини. Взаємозв'язок між усіма сторонами виховання складається в процесі різноманітних видів і форм музичної діяльності. Емоційна чутливість і розвинений музичний слух дадуть змогу дітям в доступних формах відгукуватися на добрі почуття і вчинки, допоможуть активізувати

розумову діяльність і, постійно вдосконалюючи рухи, розвинути фізично. Д.Б. Кабалевський - видатний український педагог вважав, що музика і пов'язана з нею діяльність можуть визвати в дитині особливу потребу, бажання спілкуватися з нею, а по мірі можливості і «розмислювати» в ній [5, с. 63].

Висновки. Таким чином, констатуємо, що музичне мистецтво – яскравий та незамінний засіб формування цілісної особистості дитини, її ціннісно-життєвих орієнтацій.

Отож, досліджено, що у сучасному Китаї система підготовки учителів музичного мистецтва знаходиться в стадії реформування, що відзначається готовністю до зміни її концепції в контексті посилення ціннісно-компетентнісного підходу та використання європейського та світового досвіду в даній галузі. процесі загальної музичної освіти найбільш «доступною й поширеною в музично-освітньому середовищі вважається вокально-хорова робота» (Черкасов, 2012) [6], тому, що вона тісно пов'язана зі «сприйманням, відтворенням та засвоєнням творів музичного мистецтва».

Для таких змін потрібні відповідні дослідження в даній галузі, які плануються здійснити в «ситуації відкритості освітнього простору, вивчення досвіду та шляхів відновлення музично-педагогічної підготовки учителів музичного мистецтва в різних країнах». (Лю Цзін, 2017).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ветлугіна Н.А. Методика музичного виховання дітей в дитячому садку Київ «Вища школа» 1978.- 254с.
2. Гребенюк Е.В., Назарова Є.О. (2021) Загально-музичний розвиток студентів магістратури з КНР у вокальному класі педагогічного університету.
3. URL: <https://science-education.ru/ru/article/view?id=30766>
4. Лю Цзін, Дьюи Дж. Психологія и педагогіка / Лю Цзін, Джон Дьюи. – М.: Лабиринт, 2017. – 190с.
5. Михайлова Ю.Д. Традиционная система социализации детей в Японии / Ю. Д. Михайлова // 1991. – № 2. – С. 48–52.
6. Кабалевский Д.Б. Идеальные основы музыкального воспитания. М., Советский композитор, 1993р., 123с.
7. Черкасов В.(2012) Динаміка розвитку професійного сольного співу в Китах: освіта, педагогічні та виконавські принципи: автореф.дис...канд. мистецтвознавства.
8. URL: https://nnovcons.ru/files/Dis/ar/_vang.pdf